

індивідуальних маркувань або радіочастотних ідентифікаторів (RFID), що дозволить ефективніше контролювати місцезнаходження і стан активів.

Також у рамках інвентаризації основних засобів одним із заходів щодо вдосконалення обліку необоротних активів є впровадження процедури переоцінки активів. З огляду на інтенсивне використання техніки та знос, переоцінка активів має здійснюватися на регулярній основі. Це дозволить коригувати вартість активів і забезпечити достовірність фінансової звітності. Рекомендується проводити переоцінку основних засобів не рідше одного разу на рік із залученням незалежних оцінювачів, що дозволить отримувати об'єктивну оцінку вартості активів і уникати суттєвих відхилень у звітності.

Таким чином, вдосконалення організаційно-методичних засад обліку необоротних активів дорожньо-будівельного підприємства має базуватися на впровадженні сучасних технологій автоматизації облікових процесів, оптимізації амортизаційної політики, організації регулярного контролю за технічним станом активів, а також управлінні витратами на їхнє технічне обслуговування. Дотримання таких рекомендацій дозволить підвищити точність і прозорість обліку, покращити якість фінансової звітності підприємства, а також сприятиме зниженню витрат на утримання необоротних активів і підвищенню рентабельності дорожньо-будівельного підприємства.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД АВТОТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

*Болдовська К.П., к.е.н., доцент
Тонконог К.Г.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Доходи від надання транспортних послуг є основним джерелом надходжень автотранспортного підприємства, що визначає його фінансову стабільність і перспективи розвитку. Достовірну інформацію про доходи від реалізації, яка сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, дозволяє отримувати ефективна система обліку на підприємстві.

Аналіз наукових досліджень у сфері бухгалтерського обліку і контролю показує, що облік доходів від реалізації послуг автотранспортного підприємства потребує ретельної методологічної розробки, враховуючи специфіку галузі.

Однією з основних проблем обліку доходів АТП є різноманітність послуг та їх облікових характеристик. Так, автотранспортні підприємства здійснюють перевезення пасажирів та вантажів, що передбачає облік за різними тарифними категоріями, типами маршрутів і умовами договорів. Доходи можуть надходити як від разових перевезень, так і від регулярних маршрутів, а також від додаткових послуг, таких як експрес-доставка, оренда транспорту чи інші послуги за запитом. Крім того, на результати діяльності таких підприємств впливають численні зовнішні фактори, такі як сезонність, зміни в економіці та регулювальні рішення держави. Це потребує використання чіткої системи обліку

доходів, яка дозволяє відокремлювати різні джерела надходжень і точно відобразити їх у фінансовій звітності підприємства. Для забезпечення точності обліку доходів доцільно класифікувати їх за типами послуг, клієнтськими сегментами, типами договорів та часовими інтервалами.

З метою вдосконалення обліку доходів від автотранспортних перевезень рекомендується використовувати єдиний класифікатор доходів, який відобразатиме всі види послуг підприємства. Це сприятиме підвищенню точності обліку та прозорості звітності. Така класифікація має враховувати категорії маршрутів, наприклад, міжнародні, міжміські або міські перевезення, а також типи послуг, включно з вантажними й пасажирськими перевезеннями.

Одним із напрямів удосконалення організаційно-методичних засад обліку доходів від перевезень автотранспортом є розробка і використання єдиного класифікатора доходів, який відобразатиме всі види послуг підприємства, враховуючи специфіку перевезень і типи договорів. Така класифікація має враховувати категорії маршрутів, наприклад, міжнародні, міжміські або міські перевезення, а також типи послуг, включно з вантажними й пасажирськими перевезеннями. Також необхідно розрізняти доходи від разових перевезень та регулярних маршрутів, що дозволяє більш точно оцінювати динаміку надходжень. Це сприятиме підвищенню точності обліку і прозорості звітності.

Також важливим є впровадження системи автоматизованого обліку, яка забезпечить оперативність у відображенні змін, зокрема у разі застосування гнучких тарифів або знижок. Автоматизація облікових процесів дозволить зменшити обсяг ручної роботи та мінімізувати ризик помилок у розрахунках. Впровадження сучасного спеціалізованого програмного забезпечення для обліку доходів, яке інтегрується з GPS-системами й системами диспетчеризації, дасть змогу автоматично реєструвати доходи за кожним перевезенням, дозволяючи систематизувати дані за видами послуг, маршрутам, замовникам і періодами. Крім того, це програмне забезпечення повинно забезпечувати можливість аналізу доходів за параметрами часу, маршрутів і тарифів, що дозволить здійснювати глибокий аналіз рентабельності кожного виду перевезень.

Важливим аспектом фінансового управління АТП є організація ефективного контролю за доходами від реалізації послуг. Такий контроль має здійснюватися не лише на рівні бухгалтерії, але й включати періодичні звірки з даними диспетчерських служб і підрозділів планування. Розробка чіткої системи внутрішнього контролю з розподілом відповідальності між підрозділами допоможе підвищити точність облікових даних та уникнути можливих помилок чи порушень. Крім того, систематичний внутрішній контроль дозволяє виявляти можливості для оптимізації процесів надання послуг і підвищення їхньої рентабельності.

Контроль доходів має також включати аналіз дебіторської заборгованості, оскільки значна частина доходів автотранспортних підприємств формується за рахунок оплати послуг у відстроченій формі. Рекомендується створити ефективну систему управління дебіторською заборгованістю, яка передбачатиме аналіз платоспроможності клієнтів перед укладенням договорів, розробку

політики надання знижок для клієнтів, які здійснюють своєчасні платежі, та систему штрафів для тих, хто затримує оплати.

Розглядаючи вдосконалення методичних засад обліку і контролю, варто звернути увагу на необхідність оптимізації процедур калькулювання собівартості перевезень, що є основою для визначення тарифів та оцінки рентабельності кожного виду послуг. АТП рекомендується застосовувати систему обліку витрат за елементами, що дозволить точніше визначати вплив кожного елемента витрат на кінцевий результат. Така система дає можливість гнучко регулювати витрати, виявляти й усувати перевитрати ресурсів, а також вдосконалювати механізм тарифоутворення на основі реальних даних щодо витрат. Для підвищення ефективності процесів обліку та контролю доходів важливим є забезпечення прозорості фінансової інформації для управлінського персоналу, що досягається завдяки впровадженню сучасних технологій обліку і систем управлінської звітності.

Таким чином, удосконалення організаційно-методичних засад обліку і контролю доходів від реалізації послуг АТП має орієнтуватися на створення ефективної, гнучкої й адаптивної системи, що враховує галузеві особливості та дозволяє швидко реагувати на зміни в умовах ринку, та базуватися на використанні єдиного класифікатора доходів, впровадженні автоматизованих систем обліку, що інтегруються з інформаційними технологіями, застосуванні системного контролю доходів і дебіторської заборгованості, а також запровадженні методів оцінки собівартості, що враховують витрати на кожен вид послуг. Такі заходи сприятимуть підвищенню точності обліку доходів, їх прозорості для управлінських рішень, а також оптимізації витрат і підвищенню рентабельності діяльності автотранспортного підприємства в цілому.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

*Болдовська К.П., к.е.н., доцент
Савченко А.Л.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Питання вдосконалення обліку та аудиту розрахунків із покупцями та замовниками є однією з актуальних тем у сучасній економіці, оскільки цей напрямок значною мірою визначає фінансову стійкість суб'єктів господарювання. Ефективне управління дебіторською заборгованістю є ключовим для підтримки необхідного рівня ліквідності та платоспроможності, що потребує організації облікового процесу на принципах достовірності, своєчасності та аналітичності. Дебіторська заборгованість покупців та замовників безпосередньо впливає на оборотний капітал, а її контроль вимагає належної організації обліку та аудиту для мінімізації ризиків неплатежів і підвищення ефективності фінансових потоків.

Одним із першочергових завдань обліку є своєчасне й повне відображення господарських операцій, пов'язаних із реалізацією продукції, товарів, робіт і послуг, а також зі здійсненням контролю за своєчасним погашенням дебіторської